

Tobaksavvänjning med personer som behöver extra stöd

Agneta Hjalmarson
docent, leg psykolog

LUFT den 14 september 2017

Tobaksavvänjning
MED PERSONER SOM BEHÖVER EXTRA STÖD

Hur kan vi hjälpa personer som har extra svårt för att sluta röka eller snusa?

Psykologer mot Tobak i samarbete med Sjuksköterskor mot tobak
Författare: Agneta Hjalmarson. Margareta Pantzar och Lena Lundh

– Varför ska jag sluta?

Hur ska det gå till?

Motstånd-ambivalens

Förnekar fakta

"Det finns människor som rökt i hela sitt liv och som lever tills de blir 95 år."

Uppgiven/maktlös

"Jag har försökt så många gånger. Det går bara inte."

Samtalsmetodik, MI: följsam, ställa öppna frågor, reflektera.
Bekräfta att du hör vad patienten säger. Fånga upp det som kan stödja motivationen

Känner du någon som blivit så gammal och rökt?

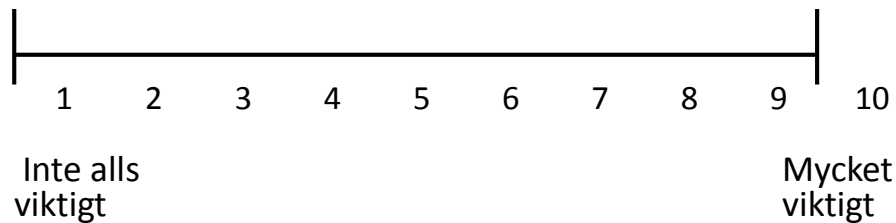
Ja, det finns rökare som inte drabbas.

Du har försökt många gånger, det låter som om du verkligen vill sluta.

Det är vanligt med flera försök innan man lyckas sluta för gott. Vid varje försök lär du dig något, som du får nytta av till nästa gång.

Motivationsskalor

- *Hur **viktigt** är det för dig att sluta röka på en skala från 1-10?*

Följdfrågor:

Vad är det som gör att du inte säger en lägre siffra?

Vad skulle du behöva för att säga en högre siffra?

- *Hur säker är du på din **förmåga** att klara av att sluta på en skala från 1-10 om du bestämmer dig?*

- Varför ska jag sluta?

Risker med att röka - Vad tror patienten?

Hur tror du att rökningen har påverkat din hälsa?

Tror du att rökningen har något samband med din sjukdom/dina besvär?

Vad berättade doktorn för dig?

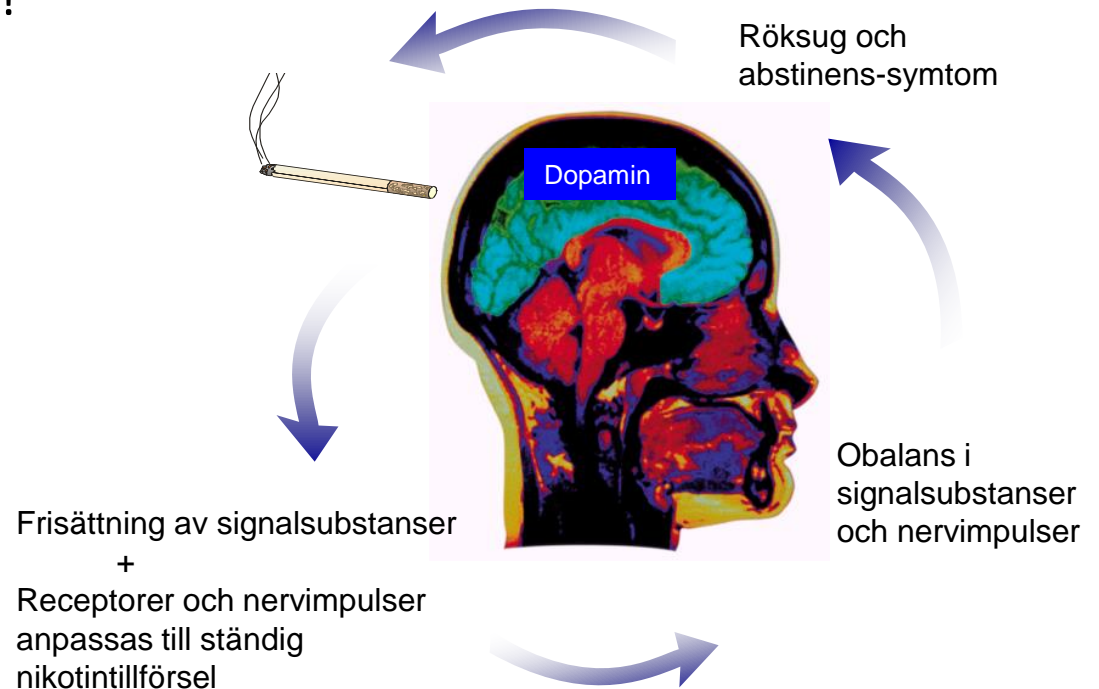
För patienter med rökningssambandad sjukdom så är avvänjning en del i behandlingen av sjukdomen.

Vidmakthålla rökfrihet

KUNSKAP

Fysiologiskt beroende

- Förklara varför man får abstinensbesvär
- Hur får man lindring?
- Hur länge?

KUNSKAP

Psykologiskt beroende

- Förklara betingningen
- Hur bryter man vanor?
- Hur länge?

Hur ska det gå till?

Presentera metoden och betona att bäst resultat får man om man följer metoden.

Datum för rökstopp

Minska ned eller sluta tvärt

Även de som favoriserade nedtrappningsmodellen lyckades bättre om de slutade tvärt jmf med att trappa ned (42% jämfört med 35%).

Lindson-Hawley N et al. Ann Intern Med 2016

PmT hemsida: Sluta tvärt- trappa ned

Hur ska det gå till?

Kontakt

1 gång/vecka under 2 månader

Alla tider från början eller flexibilitet?

Bryta vanor

Hemuppgifter-kartlägga/registrera tobaksvanor

Diskutera strategier

Läkemedel

Underlättar avvänjningen

Hur ska det gå till?

Vidmakthållande

Håll kontakt under ett år.
Faran inte över.

Återfall

*Vad har du lärt dig som du kan ha nytta av vid nästa rökstopp?
Vilka strategier fungerade bra under den rökfria perioden?*

E-cigaretter

Vi har inte tillräckligt med evidens för att rekommendera e-cigaretten som avvänjningsmedel. Om man på eget initiativ använder e-cigarett så acceptera det, men påpeka att det finns läkemedel som har en utvärderad effekt och som är produktkontrollerade.

Rökreduktion, rökare som inte vill sluta

Minska tobakskonsumtion samtidigt som man använder läkemedel för att sluta röka.

- hälsovinsterna osäkra
- få studier
- öka chanserna att 6–12 månader senare vara rökfri?

Hur kan vi hjälpa personer som har extra svårt för att sluta röka eller snusa?

- Ägna tid inledningsvis åt motivationen
- Kunskap- hälsorisker-fysiskt beroende-vana
- Klar struktur
- Var trogen modellen